

Punkter

Indledende ros

Spredte kommentarer – i udvalg

Diskonteringsrenten

Forslag og afsluttende kommentar

Indledende ros

En række nyttige afsnit til en bred brugergruppe

Anvendelig i undervisning – især til ikke økonomer

Fint at den endelige version snart bliver et offentligt gode

Spredte kommentarer – i udvalg

Nøgletal giver gennemsigtighed og mulighed for faglige diskussioner

- Se efterfølgende tabel

Supplerende analyser – ulemper og fordele ved dette

- Incitament til at undlade afklaring af faglige uoverensstemmelser

- Kan forringe gennemsigtigheden på tværs af områder/ministerier

- Større spillerum for politiske afvejninger/pakkeløsninger med og uden konsistens

- Se tabel

Det stærke forbehold overfor af værdisætning af miljøgoder -
Problematisk – hvis tid, så lad os diskutere dette

Ved Cost-effectiveness analyse: Vigtigt at se på ikke-markedsomsatte externaliteter.

Supplerende analyser

Budgetøkonomiske effekter

Konjunkturpåvirkninger

Fordelingseffekter, herunder både for befolkningen og regionalt

Kortsigtede effekter, herunder erhvervsøkonomiske virkninger
som beskæftigelseseffekter for brancher

Konkurrencemæssige virkninger

VVM-redegørelse (Vurdering af Virkninger på Miljøet)

Etiske konsekvenser

Vurdering i forhold til retsprincipper

FIM bemærkning:

Rentabilitet eller omkostningseffektivitet er imidlertid ikke tilstrækkeligt for at kunne vurdere de samlede konsekvenser ved at gennemføre et tiltag. For at få et samlet beslutningsgrundlag må man supplere med analyser, der ikke relaterer sig til rentabiliteten.

Diskonteringsrenten 1 – generationsforpligtigelsen

Metoder til fastsættelse af den risikofrie diskonteringsrente

Den præskriptive metode (Ramsey)

Den præskriptive metode tager udgangspunkt i, hvilken afvejning mellem nutiden og fremtiden samfundet burde have. Hvis diskonteringsrenten sættes til r , kan den beskrives ved:

$$r = \rho + \mu * g$$

ρ angiver den rene tidspræference, mens det andet led tager højde for, at samfundets velstand vokser (g), og at der er faldende marginal nytte af større forbrug (μ).

μ er elasticiteten: $(dU/dc)/(U/c)$

$\mu * g$ er "velstandsdiskonteringen"

Der er betydelig usikkerhed om alle de tre parametre, der indgår i beregningen af den samfundsøkonomiske diskonteringsrente. Fx angiver Hansen (2010) med udgangspunkt i mulige estimater for de tre parametre et spænd for den samfundsøkonomiske diskonteringsrente på mellem 0,8 pct. og 5,2 pct.

Diskonteringsrenten - 2

Den deskriptive metode

Den deskriptive metode tager udgangspunkt i, hvilken afvejning samfundet faktisk foretager mellem nutiden og fremtiden. Dette gøres ved at observere den rente, som markedet fastsætter på et risikofrit aktiv, der typisk anses bedst repræsenteret ved renten på statsgælden fratrukket den forventede inflation.

I de fremskrivninger af dansk økonomi, der bl.a. har ligget til grund for "Danmark i arbejde – Udfordringer for dansk økonomi mod 2020", forventes en rente på lange statsobligationer på [5-5,25] pct. og en inflation på [1,8] pct., hvilket giver en realrente på (afrundet) [3,25-3,5] pct.

Kilde: Hansen, Anders Chr. (2010): *Den samfundsøkonomiske kalkulationsrente*, Nationaløkonomisk Tidsskrift, bind 148, nr. 2.

Overvejelser 1

Den præskriptive metode: $r = \rho + \mu * g$

Er fagligt tiltrækkende:

Vi har fra FIM realvæksten $g =$ f.eks. 1,8

HVIS vi går ikke ind for generationsdiskriminering, er den rene tidspræference $\rho = 0$.

Tilbage er fastlæggelsen af μ

Gode argumenter for at den skal være meget forskellig fra 1?

Enkelt – elegant: $r = 1,8$

I Stern rapporten sættes $r = 1,4$,

idet g er 1,3 og $\rho = 0,1$ (idet verden jo kan gå under...)

Overvejelser 2 fortsat om bl.a. *Den præskriptive metode*

Fremtidig lavere diskontering (den hyperbolske vinkel):

Også kendt som "*fremtidens diktatur over nutiden*", (Chichilnisky). Anden begrundelse kan være bevarelse af uerstattelige (natur)værdier (værdier der skiller sig ud ved ikke at have (nære) substitutter i økonomisk forstand (Krutilla-Fisher) – knyttet til bæredygtighedsdiskussionen, stærk og svag bæredygtighed

FIM foreslår jo reelt, at projekter, der løber over 30-50 år IKKE diskonteres, men bliver overflyttet til "Supplerende analyser" til særlig behandling.

Kunne vi ikke overveje noget andet??

F.eks. $r = \rho + \mu(t) \cdot g$, hvor vi så kan diskutere ændringen i

$\mu(t)$. Skal den stige eller falde??? Kan fuldt ud "afspejle" hyperbolsk diskontering.

Alternativet er vores etiske ansvar for kommende generationer, og så blot sætte $\rho(t)$ til at være nul eller negativ (og numerisk stigende fra tidspunkt $t(x)$).

Lad mig minde om, at FIM anbefaler, at fordeling ikke indgår i Projektvurderinger.

Heraf følger: $r = 0$ fra tidspunkt $t=30(?)$, da r (i høj grad) jo handler om fordeling mellem generationer.

PS: Analyser om finanspolitisk holdbarhed har en lang tidshorisont og bruge positiv g , så hvorfor så ikke i projektvurderinger. Har vi et paradoks?

Overvejelser 3 fortsat om bl.a. *Den deskriptive metode*

Den deskriptive metode tager udgangspunkt i, hvilken afvejning samfundet faktisk foretager mellem nutiden og fremtiden.

Skal det være den risikofrie eller med risikotillæg?
Ikke helt let at følge FIM

Er statens risikoavers?

Er der ikke problemer med en "ens risikopræmien" på tværs af projekter og områder, eller hvordan ser FIM på den sag?

Eller er det et "omvendt" forsigtighedsprincip?

